

**VERVOLGONDERZOEK**  
GORSSESEWEG 2 | BATHMEN  
ADVISEUR Ir. SICCO JANSEN 15-06-2020 | VERSIE 2.0



**Jansen & Jansen**  
groenadviesbureau



## VERVOLGONDERZOEK I BATHMEN

**Adviseur:**

Ir. Sicco Jansen

06 - 26 955 898

info@groenadviseurs.nl

**Opdrachtgever:**

Dhr. Meinen I Mondria advies



Jansen&Jansen Groenadviesbureau

Veldwijk 7a, Holten

www.groenadviseurs.nl

**Versie:**

2.0

**Datum:**

15 juni 2020



## INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	04
2	SITUATIESCHETS & PLANNEN	05
3	WERKWIJZE & INSPANNING	08
4	RESULTATEN	10
5	TOETSING	14
6	CONCLUSIE	16

BIJLAGE 1 - *Overzichtskaart/projectgebied*

BIJLAGE 2 - *Resultaten: Gebruik van het plangebied door gewone dwergvleermuizen*



# 1 INLEIDING

## 1.1 AANLEIDING

Een opdrachtgever is voornemens om bebouwing te slopen aan de Gorsselseweg 2 en Kerkdijk 4, 6 en 8 in Bathmen. Op de vrij gekomen ruimte zal het reeds aanwezige appartementencomplex worden uitgebreid. Om de voorgenomen ingreep te toetsen aan de Wet natuurbescherming is in 2019 door Jansen & Jansen een quickscan uitgevoerd. Uit deze quickscan komt naar voren dat negatieve effecten op jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen, egels en gierzwaluwen niet uitgesloten zijn. Om te onderzoeken of de voorgenomen ingreep negatieve invloed heeft op deze beschermde waarden, is een vervolgonderzoek noodzakelijk. De onderzoeksresultaten van het vervolgonderzoek staan in deze rapportage vervat.

## 1.2 DOEL

Het vervolgonderzoek heeft als doel om de volgende vragen te beantwoorden:

- Welke beschermde functies van vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen zijn aanwezig in het plangebied?
- Leidt de voorgenomen ingreep tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming, met betrekking tot de genoemde soorten?
- Welke eventuele vervolgstappen zijn noodzakelijk om de voorgenomen werkzaamheden uit te voeren binnen de kaders van de Wet natuurbescherming?

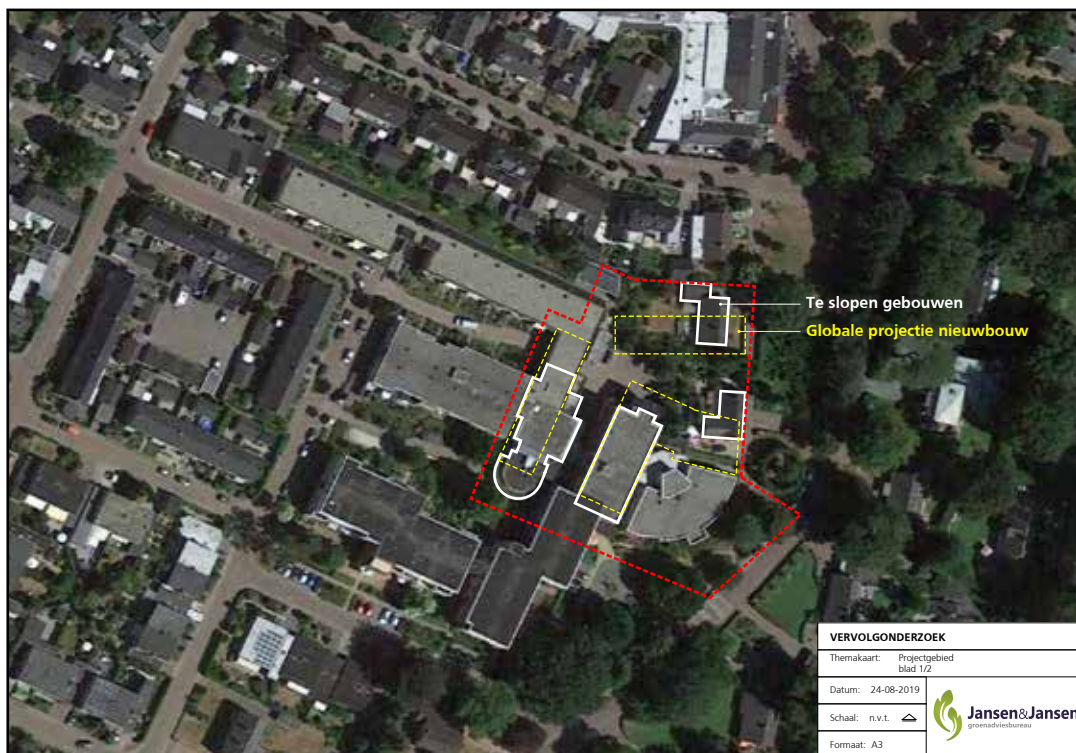
## 2 SITUATIESCHETS EN PLANNEN

### 2.1 SITUATIESCHETS

Het plangebied is gelegen binnen de bebouwde kom van Bathmen, aan de Gorssewag en de Kerkdijk. De omgeving van het plangebied bestaat uit een ruim opgezette woonwijk waar vrijstaande woningen en rijwoningen worden afgewisseld door plantsoenen, tuinen en volwassenbomen. Het plangebied zelf bestaat uit twee (drie) vrijstaande woningen, bebouwing van een appartementencomplex en de daaromheen liggende grond. Het voornemen is om de twee vrijstaande woningen en een deel van de bebouwing van het appartementencomplex te slopen en om op de vrijgekomen locatie het bestaande appartementencomplex uit te breiden. Zie bijlage 1 en figuur 2.1 voor een kaart van het plangebied. Zie figuur 2.2 voor een foto overzicht van het plangebied.

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen/onderdelen aanwezig:

- Gebouw 1: Appartementencomplex met spouwmuur en stootvoeg (toegankelijk)
- Plat dak bitumen. Dakrand geheel gesloten;
- Gebouw 2: Appartementencomplex met spouwmuur en stootvoeg (toegankelijk)
- Plat dak bitumen. Dakrand geheel gesloten;
- Woning 1 (Kerkdijk 6, 8): Muur van baksteen, spouwmuur niet toegankelijk. Pannendak afgesloten met daklijsten (toegankelijk via kieren);
- Woning 2 (Kerkdijk 4): Muur van baksteen, spouwmuur niet toegankelijk (voegen afgesloten met roosters). Pannendak (toegankelijk). Garage Bitumen dak (ontoegankelijk);
- Omliggende terrein: Bomen, hagen, enkele borders, verharding (klinkers en grind), volière. Geen vijvers of sloten aanwezig.



Figuur 2.1: Kaart met een overzicht van het plangebied (bron basiskaart: [maps.google.nl](https://maps.google.nl)).



*Figuur 2.2 - Foto overzicht*



*Het appartementencomplex met open stootvoegen en andere openingen naar de spouw.*



*Kerkdijk 4, toegankelijk pannendak voor gierzwaluwen en huismussen.*



*Kerkdijk 6 en 8, toegankelijk pannendak voor gierzwaluwen en huismussen.*

## 2.2 PLANNEN

Het voornemen is om twee vrijstaande woningen (Kerkdijk 4, 6 en 8) en bebouwing van het appartementencomplex 't Dijkhuis te slopen en om op de vrijgekomen locatie het bestaande appartementencomplex 't Dijkhuis uit te breiden. Zie figuur 2.3 voor een schets van het plangebied in de nieuwe situatie.

Globaal worden de volgende ingrepen uitgevoerd:

- Slopen van alle bebouwing (conform bijlage 1);
- Verwijderen van alle beplanting, waaronder mogelijk alle bomen;
- Bouwrijp maken van het terrein;
- Realiseren van nieuwe bebouwing;
- Veranderen van de terreininrichting rond de nieuwe complexen.



*Figuur 2.3: Schets van het plangebied in de toekomstige situatie.*



### 3 WERKWIJZE EN INSPANNING

*In de onderstaande paragrafen wordt voor elke onderzochte soort of soortgroep de geleverde onderzoeksinspanning beschreven.*

#### 3.1 HUISMUSSEN EN GIERZWALUWEN

In de quickscan wordt voorgeschreven om een vervolgonderzoek uit te voeren naar het voorkomen van verblijfplaatsen van huismussen en gierzwaluwen. Deze verblijfplaatsen zijn mogelijk aanwezig in de pannendaken op de bebouwing van Kerkdijk 4 en 6/8. In de quickscan wordt aangegeven dat dit onderzoek uitgevoerd mag worden middels een fysieke dakinspectie met behulp van een hoogwerker.

De dakinspectie is op de volgende wijze ingestoken:

- Op 13 september is het plangebied door twee onderzoekers, gedurende één dagdeel onderzocht. Tijdens het veldonderzoek was het 14 graden Celsius, het was bewolkt en er was een zwakke wind (windkracht 2). Gedurende het veldonderzoek zijn de pannendaken van Kerkdijk 4, 6 en 8 tot in detail onderzocht, met als doel om zoveel mogelijk concrete informatie te verzamelen met betrekking tot de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van gierzwaluwen en huismussen;
- Voor het onderzoek werd gebruik gemaakt van een 21m autohoogwerker, een ladder, een endoscoopcamera en zaklampen. Met behulp van de hoogwerker zijn alle toegankelijke delen van het pannendak van buitenaf geïnspecteerd, onder meer door het één-voor-één lichten van dakpannen langs de dakranden.

#### 3.2 VLEERMUIZEN

Voor het onderzoek naar vleermuizen is zoveel mogelijk gewerkt conform de richtlijnen van het Vleermuizenprotocol 2017. Voor de veldonderzoeken is gebruik gemaakt van een batdetector (type Petterson D240x) en van een warmtebeeldcamera. Tijdens de onderzoeken die werden uitgevoerd in de ochtend/nacht werd er wandelend geïnventariseerd (dynamisch), waarbij rond het plangebied werd gelopen. Tijdens de avond onderzoeken (het uitvliegen) werd er hoofdzakelijk van 1 strategisch gekozen positie geïnventariseerd (statisch). Tijdens het vleermuisonderzoek is ook de bebouwing aan de Kerkdijk 4, 6 en 8 onderzocht.

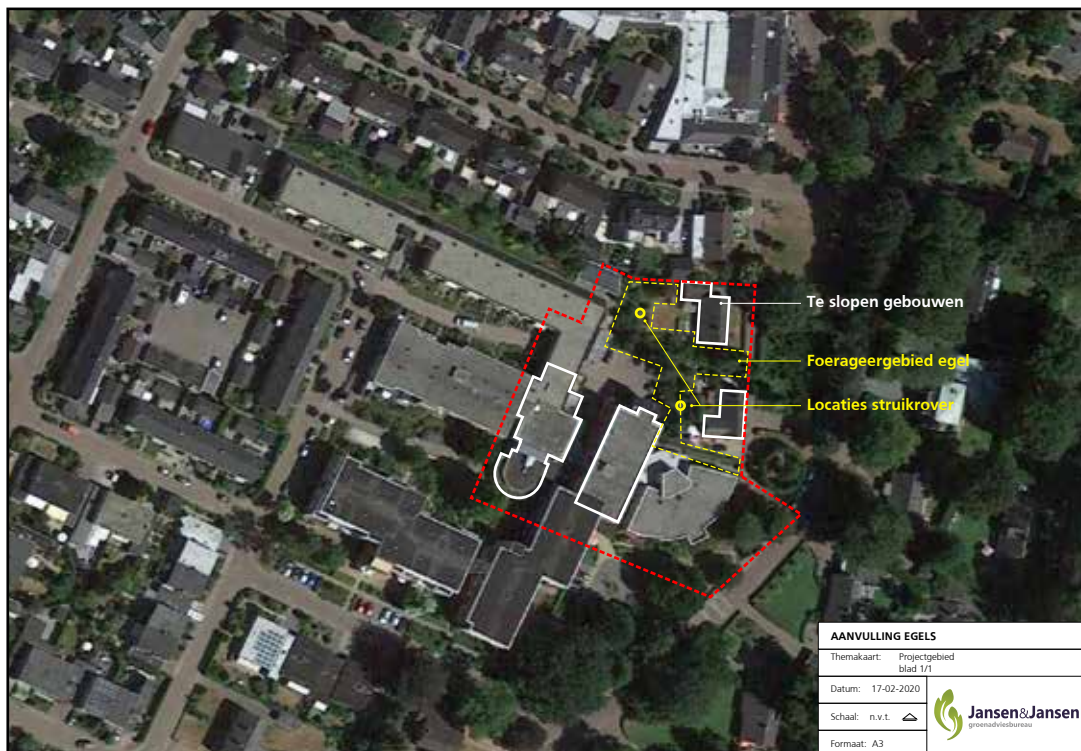
	Datum	Tijdstip	Type onderzoek	Onderzoeker	Weersomstandigheden
Ronde 1	13-06-2019	22:00-24:00	Kraamverblijfplaatsen/ zomerverblijfplaatsen	R Kamperman	18 C, helder, geen regen, 2 bft
	14-06-2019	22:00-24:00	Kraamverblijfplaatsen/ zomerverblijfplaatsen	S Jansen, H Jansen	16 C, bewolkt, geen regen, 2 bft
Ronde 2	11-07-2019	22:00-24:00	Kraamverblijfplaatsen/ zomerverblijfplaatsen	R Kamperman	16 C, bewolkt, geen regen, 2 bft
	15-07-2019	22:00-24:00	Kraamverblijfplaatsen/ zomerverblijfplaatsen	R Kamperman	16 C, bewolkt, geen regen, 2 bft
	04-08-2019	00:00-02:00	Winterverblijfplaatsen	H Jansen, S Jansen	14 C, helder, geen regen, 1 bft
	20-08-2019	00:00-02:00	Winterverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen	R Kamperman	13 C, helder, geen regen, 2 bft
	10-09-2019	23:30-01:30	Paarverblijfplaatsen/ zomerverblijfplaatsen	R Kamperman	12 C, bewolkt, geen regen, 1 bft
	11-09-2019	05:00-07:00	Zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen	H Jansen	12 C, bewolkt, geen regen, 3 bft





### 3.3 EGEL

De quickscan is uitgevoerd voor het moment dat egels specifiek beschermd werden in de provincie Overijssel. Wel werd in de quickscan aangegeven dat het plangebied beschikt is als leefgebied voor egels. Daarom is in mei 2020 een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de functie van het plangebied voor egels. Dit onderzoek werd conform de Brochure Soortbescherming in Overijssel uitgevoerd met camera vallen. De camera's waren actief tussen 4 mei en 29 mei 2020. De camera's werden geplaatst op de onderstaand aangegeven posities, zie figuur 3.1.



Figuur 3.1: Posities van de geplaatste cameravallen.



## 4 RESULTATEN

### 4.1 VLEERMUIS

#### Waarnemingen

Tijdens de veldonderzoeken werden gewone dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen. De laatvliegers passeerden het plangebied tijdens het foerageren. Voor de waargenomen gewone dwergvleermuizen maakt het plangebied onderdeel uit van het vaste leefgebied.

#### *Gewone dwergvleermuis*

De volgende waarnemingen werden gedaan:

- Er is een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig in open stootvoegen van het appartementencomplex (figuur 4.1). Tijdens de eerste en de tweede en laatste ronde van het vleermuisonderzoek werden hier in- en uitvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het ging om tussen de 2 en 4 individuen;
- In de woningen aan de Kerkstraat 4, 6 en 8 werden geen verblijfplaatsen aangetroffen;
- Gedurende de onderzoeken werd er gefoerageerd rond de tuin van 't Dijkhuis, in de aanliggende plantsoenen en met name in de laanbeplanting langs de Gorsselseweg;
- Er werden geen waarnemingen gedaan die er op duiden dat er paar-, kraam of massa winterverblijfplaatsen in het plangebied aanwezig zijn.

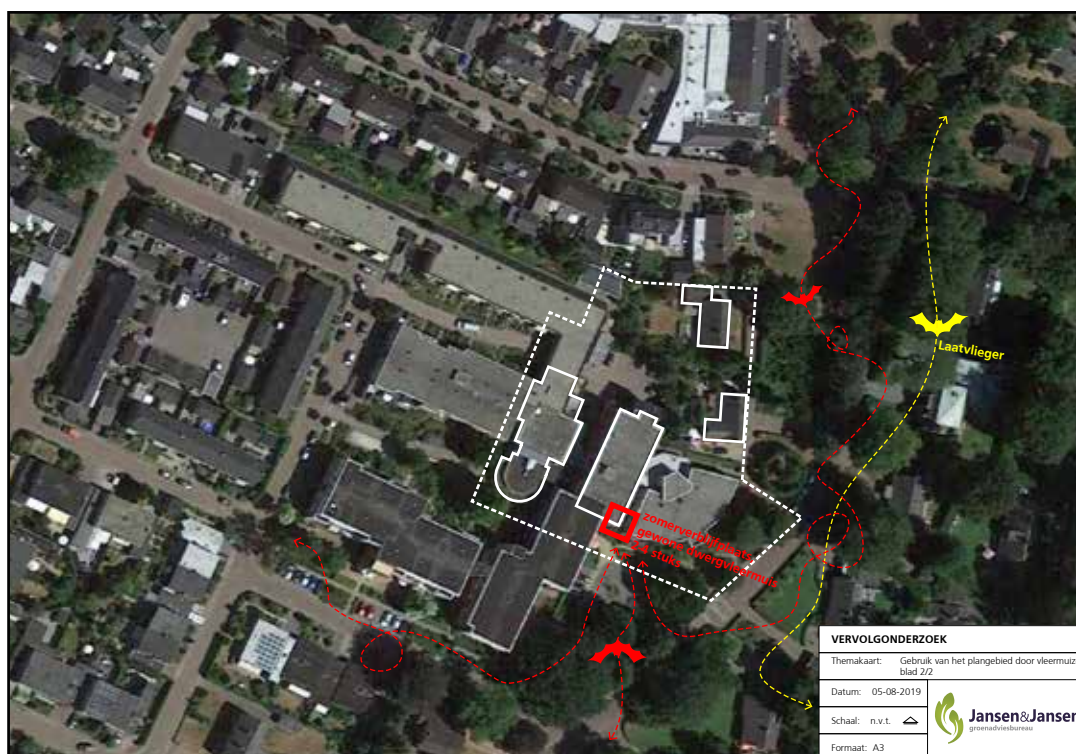
#### Gebruik van het plangebied

Het plangebied en de omgeving van het plangebied wordt op de volgende wijze gebruikt door de aanwezige gewone dwergvleermuizen, zie ook figuur 4.2:

- Het appartementencomplex heeft een functie als (zomer)verblijfplaats. Gewone dwergvleermuizen gebruiken het object regelmatig. Tijdens verschillende onderzoeken werden verblijfplaatsen waargenomen;
- De tuin in het plangebied heeft een beperkte functie als foerageergebied;
- De aan aanliggende bomenlaan (Gorsselsestraat) is een cruciaal element in het leefgebied van de aanwezige gewone dwergvleermuizen. Langs de laan wordt volop gevlogen en gefoerageerd.



Figuur 4.1: Locatie verblijfplaats, aanwezig in open stootvoegen.



Figuur 4.2: Functie van het plangebied voor gewone dwergvleermuizen (bron basiskaart: maps.google.nl).

## 4.2 EGEL

### Waarnemingen

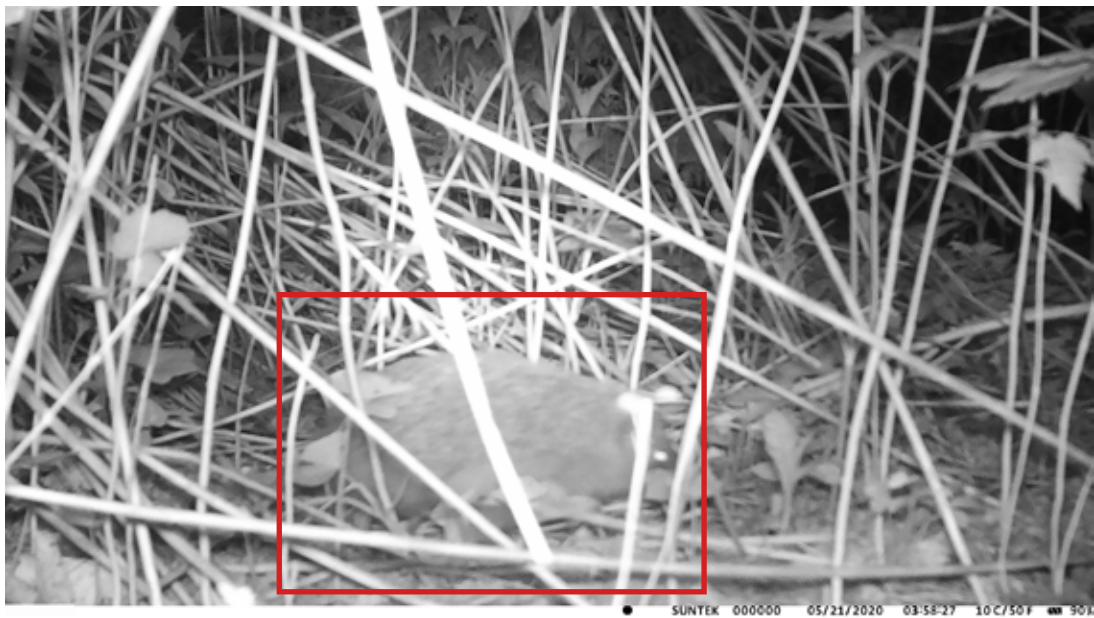
Gedurende de onderzoeksperiode werden drie waarnemingen gedaan van egels in het plangebied. De egels waren steeds gedurende een korte periode foerageerden aanwezig in het plangebied. Uit de waarnemingen wordt duidelijk dat het plangebied een beperkte functie heeft als foerageergebied voor egels. Er zijn geen aanwijzingen dat het plangebied ook een verblijfsfunctie heeft voor egels. Uit een aanvullende veldinspectie komt naar voren dat er geen echt geschikte overwinteringsplekken voor egels aanwezig zijn in het plangebied. Zie figuur 4.3 voor een kaart met een globale afbakening van het foerageergebied van de egel binnen het plangebied. Zie figuur 4.4 voor een afbeelding van een egel die werd waargenomen tijdens het veldonderzoek.

### Omgevingsfactoren

Het plangebied ligt binnen een groene wijk. Met name in het oosten grenst het plangebied aan een groen opgezette woonwijk opgebouwd uit vrijstaande woningen met ruime groene tuinen. Het is aannemelijk dat de egels die werden waargenomen in het plangebied in dit gebied hun verblijfplaats hebben. Het is aannemelijk dat ook de kern van het foerageergebied van de waargenomen egels in dit gebied valt.



Figuur 4.3: Leefgebied egel binnen het plangebied (bron basiskaart: maps.google.nl).



Figuur 4.4: Waargenomen egel in het plangebied.



#### 4.3 HUISMUSSEN EN GIERZWALUWEN

In de quickscan wordt voorgeschreven om een vervolgonderzoek uit te voeren naar het voorkomen van verblijfplaatsen van huismussen en gierzwaluwen. Deze verblijfplaatsen zijn mogelijk aanwezig in de pannendaken op de bebouwing van Kerkdijk 4 en 6/8. Om te onderzoeken of er daadwerkelijk verblijfplaatsen van gierzwaluwen/huismussen aanwezig zijn in de te slopen panden, is een fysieke inspectie uitgevoerd. Voor het onderzoek werd gebruik gemaakt van een 21m autohoogwerker, een ladder, een endoscoopcamera en zaklampen. Met behulp van de hoogwerker zijn alle toegankelijke delen van het pannendak van buitenaf geïnspecteerd, onder meer door het één-voor-één lichten van dakpannen langs de dakranden.

Uit de inspectie komt naar voren dat er geen recente verblijfplaatsen van gierzwaluwen en huismussen aanwezig zijn in de te slopen panden. Tijdens de inspectie werden geen verblijfplaatsen aangetroffen. Ook tijdens de onderzoeken naar vleermuizen en egels (uitgevoerd in mei) werden geen huismussen of gierzwaluwen waargenomen in de omgeving van het plangebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van huismussen en gierzwaluwen in het plangebied kan redelijkerwijs worden uitgesloten. Zie onderstaand een beknopt foto overzicht van de inspectie.





## 5 TOETSING

### 5.1 EFFECTEN

#### **Gewone dwergvleermuis**

Het is vastgesteld dat het plangebied een functie heeft voor de gewone dwergvleermuis als verblijfplaats. In het appartementencomplex is een zomerverblijfplaats aanwezig.

Door het uitvoeren van de voorgenomen ingreep, slopen, zal de verblijfplaats ongeschikt worden en daarmee verdwijnen. De voorgenomen ingreep heeft geen/weinig negatieve effecten op het omliggende foerageergebied. Gewone dwergvleermuizen hebben doorgaans een heel netwerk aan verblijfplaatsen waar frequent tussen gewisseld wordt. Ook bij de vleermuizen die gebruik maken van het plangebied is hier sprake van. Tijdens geen van de onderzoeken was de vastgestelde verblijfplaats in gelijke mate bezet. Door dit netwerk aan verblijfplaatsen zijn gewone dwergvleermuizen vrij flexibel als plotseling een verblijfplaats wegvalt; er zijn nog meerdere alternatieven beschikbaar.

Als tijdig mitigerende en compenserende maatregelen worden genomen zal de voorgenomen ingreep geen wezenlijke invloed hebben op het functioneren van het leefgebied voor de aanwezige gewone dwergvleermuizen.

#### **Huismussen en gierzwaluwen**

Er zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen of huismussen aanwezig in het plangebied. Er zijn geen aanwijzingen dat het plangebied een specifieke functie heeft voor huismussen of gierzwaluwen. Wezenlijke negatieve effecten op beschermde functies van huismussen of gierzwaluwen, als gevolg van de voorgenomen ingreep, kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten.

#### **Egels**

Er zijn geen verblijfplaatsen van egels te verwachten in het plangebied. Het plangebied heeft een beperkte functie als foerageergebied voor egels, gedurende een monitoringsperiode van 30 dagen werden slechts drie waarnemingen van egels gedaan. Door de werkzaamheden zullen de egels gedurende enige tijd een niet essentieel onderdeel van hun foerageergebied verliezen. Het is niet aannemelijk dat het leefgebied van de waargenomen egels, als gevolg van de ingreep, ongeschikt wordt als leefgebied voor de egel.

#### **Overige soorten**

Aanvullende effecten op overige soorten worden niet verwacht. Zie voor de effecten op overige soorten de quickscan.



## 5.2 TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING

### **Gewone dwergvleermuis**

Artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming (lid 1, 2, 4) verbiedt het opzettelijk doden, verstoren en onbruikbaar maken van verblijfplaatsen van vleermuizen. Het is aangetoond dat er een zomer-verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig is in het plangebied. Met het uitvoeren van de voorgenomen ingreep zal deze verblijfplaats onbruikbaar worden. Dit is een overtreding van Wet natuurbescherming (artikel 3.5, lid 4).

Als voldoende mitigerende maatregelen worden genomen, is het niet aannemelijk dat de gunstige staat van instandhouding, zoals gedefinieerd in artikel 1.1 van de Wet natuurbescherming, van de lokale groep (populatie) gewone dwergvleermuizen in het geding komt; het plangebied heeft slechts een functie als kleine zomer-verblijfplaats en de voorgenomen ingreep heeft geen/nauwelijks negatieve effecten op de functie als foerageergebied. Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen kan het verlies aan verblijfplaatsen worden gecompenseerd. In de context van het plangebied is het wegvallen van een verblijfplaats van beperkte invloed. Dit door de aanwezigheid van vele geschikte gebouwen in de directe omgeving. Doordat de meeste omliggende gebouwen in particulier bezit zijn, is het ook niet aannemelijk dat op korte termijn grootschalige renovaties zullen worden uitgevoerd, waardoor andere verblijfplaatsen binnen het netwerk plotseling ongeschikt zullen worden.

### **Huismussen en gierzwaluwen**

Er zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen of huismussen aanwezig in het plangebied. Er zijn geen aanwijzingen dat het plangebied een specifieke functie heeft voor huismussen of gierzwaluwen. Wezenlijke negatieve effecten op beschermde functies van huismussen of gierzwaluwen, als gevolg van de voorgenomen ingreep, kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten.

### **Egel**

Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming (lid 1) verbiedt het opzettelijk doden, verstoren en onbruikbaar maken van verblijfplaatsen van egels. Het is aangetoond dat het plangebied een beperkte functie heeft als foerageergebied voor egels. Het is niet aannemelijk dat het plangebied een essentieel onderdeel vormt van het foerageergebied van de aangetroffen egels. Overtreding van de Wet natuurbescherming met betrekking tot egels kan dan ook redelijkerwijs worden uitgesloten.



## 6 CONCLUSIE

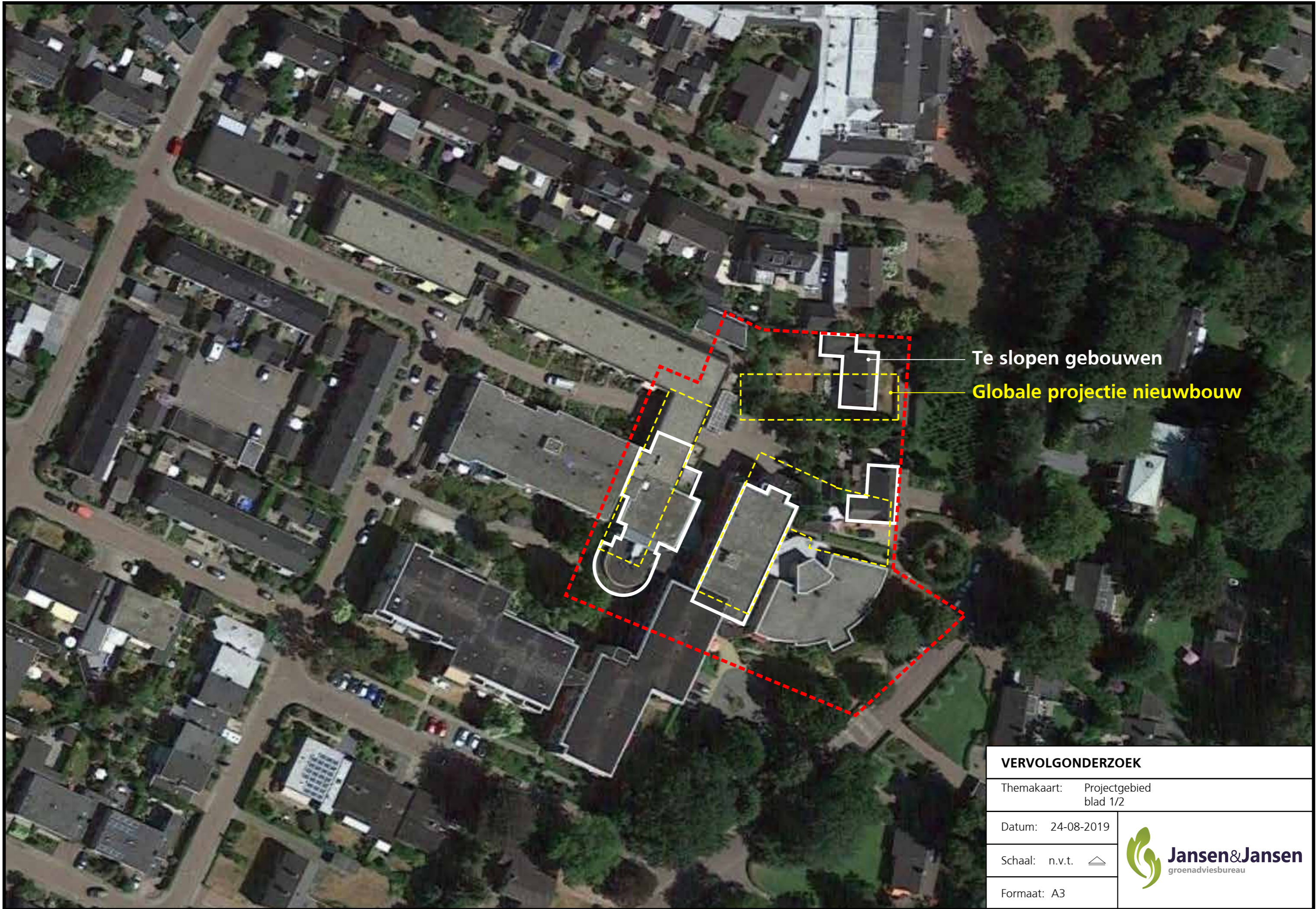
- Door het uitvoeren van de voorgenomen ingreep zal een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis onbruikbaar worden. Het ongeschikt maken van een dergelijke verblijfplaats is een overtreding van de Wet natuurbescherming;
- Het is noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, voor het verstoren en vernielen van jaarrond beschermde verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis;
- Om een ontheffing aan te kunnen vragen is het noodzakelijk om een activiteitenplan op te stellen. In dit activiteitenplan wordt onder meer beschreven hoe mitigerende maatregelen genomen kunnen worden (maatregelen ten gunste van de gewone dwergvleermuis) (deze maatregelen zijn deels reeds genomen);
- Er zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen of huismussen aanwezig in het plangebied. Wezenlijke negatieve effecten op beschermde functies van huismussen of gierzwaluwen, als gevolg van de voorgenomen ingreep, kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten;
- Het plangebied heeft een beperkte functie als foerageergebied voor egels. Door het uitvoeren van de voorgenomen ingreep wordt een niet essentieel onderdeel van het foerageergebied tijdelijk ongeschikt voor gebruik. Een overtreding van de Wet natuurbescherming met betrekking tot egels is niet te verwachten. Wel is het belangrijk dat tijdens de werkzaamheden algemene beschermingsregels met betrekking tot grondgebonden zoogdieren in acht worden genomen. Daarnaast dient het plangebied in de toekomstige situatie minimaal de zelfde functie kunnen vervullen als foerageergebied voor egels als in de huidige situatie. In het ontwerp van de terreininrichting dient specifiek aandacht te zijn voor egels.







## BIJLAGE 1

*Overzichtskaart/projectgebied (basiskaart afkomstig van: [maps.bing.com](https://maps.bing.com))*



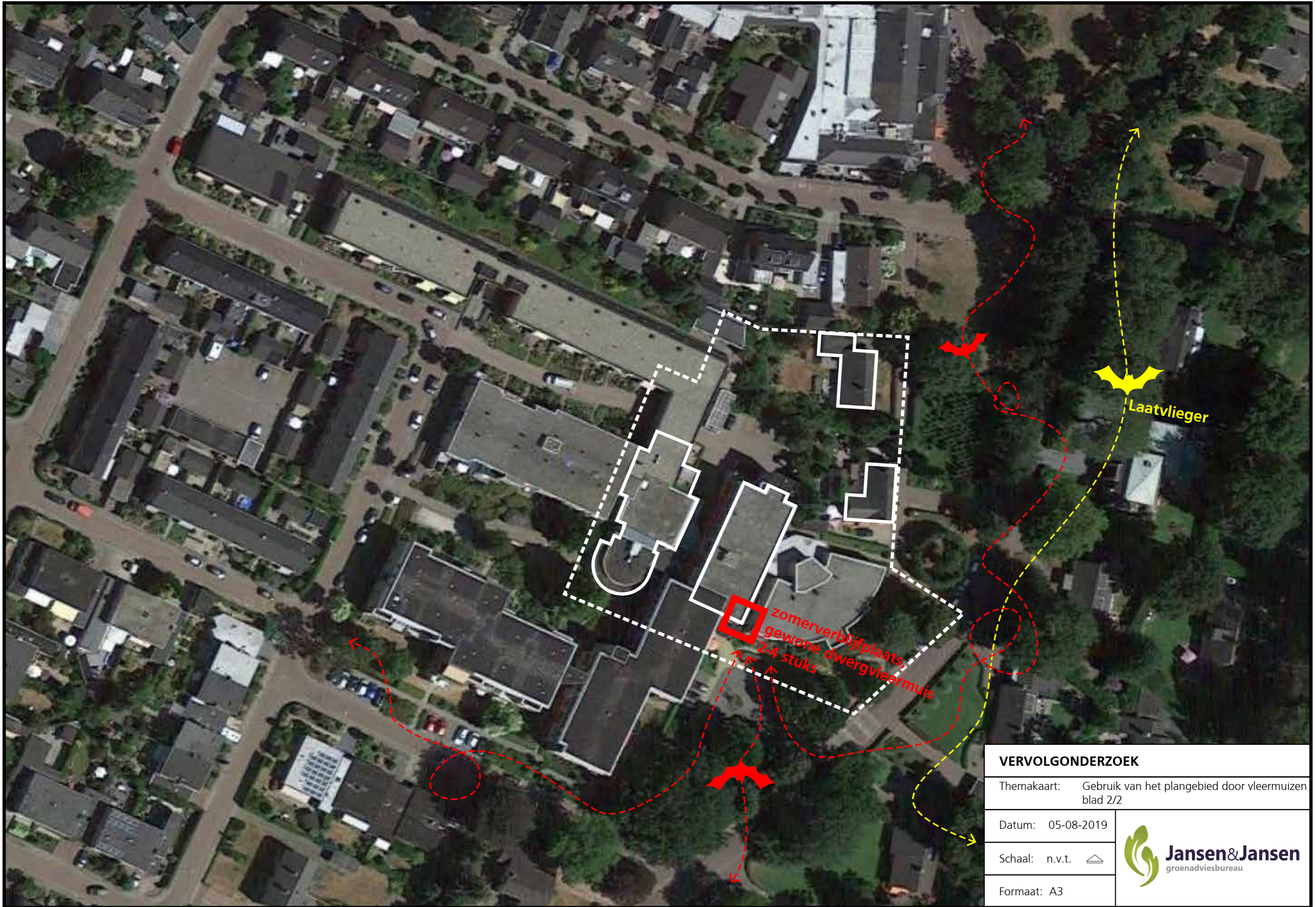
Te slopen gebouwen  
Globale projectie nieuwbouw

<b>VERVOLGONDERZOEK</b>	
Themakaart:	Projectgebied blad 1/2
Datum:	24-08-2019
Schaal:	n.v.t. 
Formaat:	A3
 <b>Jansen&amp;Jansen</b> groenadviesbureau	



## BIJLAGE 2

*Resultaten: Gebruiksschets van het plangebied door vleermuizen  
(basiskaart afkomstig van: [maps.bing.com](https://maps.bing.com))*



<b>VERVOLGONDERZOEK</b>	
Themakaart:	Gebruik van het plangebied door vleermuizen blad 2/2
Datum:	05-08-2019
Schaal:	n.v.t. 
Formaat:	A3
 <b>Jansen &amp; Jansen</b> groenadviesbureau	

# 'Groene Specialisten in het Planproces'



**Jansen&Jansen**  
groenadviesbureau

**Contact**

Jansen&Jansen Groenadviesbureau  
Veldijk 7a, Holten  
[www.groenadviseurs.nl](http://www.groenadviseurs.nl)